

Prawdy analityczne – wyjaśnienia i rozwiązania

Wyjaśnienia

Logika rozróżnia rzeczy różne. Język jest **czym innym** niż rzeczywistość. Język składa się z wyrażień, na przykład zdań; a rzeczywistość składa się z rzeczy. **Nie każde zdanie** jest prawdziwe. Jeśli w rzeczywistości jest tak jak zdanie mówi, to jest ono prawdziwe; w przeciwnym przypadku jest fałszywe. Aby ustalić, czy dane zdanie Z jest prawdziwe, trzeba zazwyczaj **ZBADAĆ** odpowiedni fragment rzeczywistości. Jeśli okaże się, że jest tak jak Z twierdzi, to Z jest **prawdą faktyczną**. Na przykład, aby ustalić, czy zdanie *W lesie zakwitły zawilce*.

jest prawdziwe, trzeba iść do lasu i zobaczyć, czy tak jest. Okazuje się jednak, że jest pewien specjalny rodzaj zdań, których prawdziwość można ustalić **W OGÓLE NIE BADAJĄC RZECZYWISTOŚCI**. Wystarczy analiza znaczenia słów w nich występujących. Takie zdania nazywamy **prawdami analitycznymi**. Mogę siedzieć zamknięty w ciemnym lochu, ale wiem, że zdanie *W lesie zakwitły zawilce lub nie zakwitły* jest prawdziwe, bo wiem co znaczy „lub” i wiem co znaczy „nie”. Jest to prawda analityczna. Podobnie, zdanie *W lesie zakwitły zawilce i nie zakwitły* jest fałszywe. Jest to fałsz analityczny.

Rozwiązanie zadania: Które z następujących zdań to prawdy/fałsze analityczne?

Żaden ptak nie ma sierści.

Nie wiem tego. Muszę zbadać wszystkie ptaki. Nie jest to prawda analityczna (ani fałsz analityczny).

Pewien człowiek przebiegł 100 metrów w 2 sekundy.

Muszę cofnąć się w czasie i zmierzyć czas wszystkim, którzy biegali na tym dystansie. Nie jest to prawda analityczna (ani fałsz analityczny).

Nie istnieje para ludzi o identycznych liniach papilarnych.

Muszę zbadać palce wszystkich ludzi. Nie jest to prawda analityczna (ani fałsz analityczny).

Nie ma części bez całości.

Prawda analityczna. Wystarczy wiedzieć co to „część” i co to „całość”.

Nie można wygrać maratonu, jeśli się do niego w ogóle nie przystąpiło.

Prawda analityczna. Wystarczy wiedzieć co to znaczy „wygrać maraton” i co to znaczy „przystąpić do maratonu”.

O ile Paweł jest sąsiadem Gawła, to Gaweł jest też sąsiadem Pawła.

Prawda analityczna. Wystarczy wiedzieć co to „sąsiad”.

Twórca rachunku różniczkowego okazał się mądrzejszy od samego siebie.

Fałsz analityczny. Wystarczy wiedzieć co to znaczy „mądrzejszy”.

Jeśli pewien człowiek przebiegł 100 metrów w 2 sekundy, to jest możliwe przebiegnięcie 100 metrów w 2 sekundy.

Prawda analityczna. Wystarczy wiedzieć co to znaczy „możliwe”.

20 maja 2020 roku w Zielonej Górze będzie padać lub nie.

Prawda analityczna. Wystarczy wiedzieć co to znaczy „lub” i co to znaczy „nie”.

Każde zdanie o formie „p v -p” jest prawdziwe.

Osobom pojętym nie trzeba niczego zbyt długo tłumaczyć.

Nie jest jasne, co to zdanie znaczy. Trzeba najpierw zdefiniować, co to znaczy „zbyt długo”. Termin „pojętny” też jest nieostry.

14 czerwca 1937 roku był w Australii zarazem dniem roboczym i wolnym od pracy.

Fałsz analityczny. Wystarczy wiedzieć co znaczy „roboczy” oraz co znaczy „wolny od pracy”.

